

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการแก้ปัญหาหนี้เสียของธุรกิจเช่าซื้อประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการ
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อและผ่อนชำระ
3. หนี้
4. การจัดการลูกหนี้ของธุรกิจเช่าซื้อ
5. การกำหนดนโยบายการจัดเก็บหนี้
6. สัญญา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการ

คำว่า การบริหารและการจัดการ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เนื่องจากลักษณะของการบริหารมีหลายลักษณะ ดังนั้นการให้ความหมายของการบริหารจึงแตกต่างกันออกไปตามลักษณะที่นักวิชาการแต่ละท่านจะพิจารณา (ปัทมา สิริพิชัย, 2526, หน้า 2) ดังนี้

ศาสตราจารย์ Peter F. Drucker ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

ศาสตราจารย์ Harold D. Koontz ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

ศาสตราจารย์หุบ กาญจนประการ ได้ให้ความหมายว่า การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

การศึกษาการบริหารจึงเป็นประโยชน์ในแง่ที่จะนำไปปรับใช้ เพราะมนุษย์ทุกคนมีฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ถ้าได้รู้จักถึงวิธีการ หลักเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน ก็ย่อมจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ทำให้สังคมมีการพัฒนา นอกจากนี้แล้วการบริหารยังเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความเป็นอยู่ ลักษณะการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ฯลฯ เช่นการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ ก็จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการทำงานที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและลูกน้องก็จะนำไปในแง่ของการมุ่งถึงประสิทธิภาพของการทำงานเป็นอย่างมาก (ปัทมา สิทธิชัย, 2526, หน้า 3)

การบริหารมีลักษณะของความเป็นศาสตร์และศิลปะอยู่ด้วยกัน ความเป็นศาสตร์จะมีอยู่ในแง่ของทางความรู้วิชาการ แต่ลักษณะของความเป็นศิลปะจะปรากฏในกรณีที่น่าไปปฏิบัติเพื่อใช้การบริหารเป็นเครื่องมือนำไปสู่วัตถุประสงค์ ซึ่งการทำงานจะบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้นเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับศิลปะของบุคคลที่จะนำไปใช้ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

### หลักทั่วไปในการบริหาร

การบริหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานจะไม่คำนึงถึงแต่ให้สำเร็จตามเป้าหมายเพียงอย่างเดียว เพราะสภาพแวดล้อมของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปในลักษณะของยุคที่มีความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่างๆ และก็มีความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานจะต้องมีหลักยึด (ปัทมา สิทธิชัย, 2526, หน้า 8-9) คือ

1. หลักในเรื่องการประหยัด โดยทั่วไปถ้าพูดถึงการประหยัดก็มักจะคำนึงถึงเรื่องการระมัดระวังในเรื่องการใช้จ่ายเงินทองให้น้อยที่สุด แต่ในที่นี้ยังหมายถึงการพิจารณาเลือกใช้วิธีการในการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาถึงเป้าหมายหรือประโยชน์ขององค์การ
2. หลักในเรื่องประสิทธิภาพ หมายถึงการทำงานที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนสูงสุด ซึ่งจะคิดมาจากผลงานที่ได้รับและปัจจัยนำเข้า
3. หลักในเรื่องประสิทธิผล การทำงานที่สามารถสำเร็จลงได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือถ้าพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิผล จะพิจารณาจากผลงานที่ได้รับว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
4. หลักในเรื่องความเป็นธรรม การปฏิบัติต่อทุกคนเหมือนกัน ไม่มีการเล่นพรรคพวกหรือแบ่งแยกเชื้อชาติ วรรณะ ฯลฯ หลักในเรื่องความเป็นธรรมนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะผู้ปฏิบัติงานจะอยู่ร่วมกันได้และสามารถปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพได้

5. หลักในเรื่องความซื่อสัตย์ การปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ที่จะเป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีหลักในเรื่องความซื่อสัตย์

### หลักการสำหรับธุรกิจซื้อ-ขายสินค้า

การประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีอยู่มากมายหลายประเภท แต่ถ้าจะแบ่งประเภทของธุรกิจ (Business firm) ออกตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ (สมนึก เอื้อจิราพงษ์พันธ์, 2543, หน้า 1-1) คือ

1. ธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการ (Service firm) ในธุรกิจประเภทนี้ผลิตภัณฑ์ของกิจการที่นำมาขายก็คือ การให้บริการ หรือที่เราเรียกว่า ขายบริการนั่นเอง เช่น ร้านเสริมสวย โรงแรม โรงภาพยนตร์ หอพัก อู่ซ่อมรถ เป็นต้น

2. ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งสามารถแยกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ธุรกิจซื้อ-ขายสินค้า (Merchandising firm) ธุรกิจประเภทนี้มิได้ทำการผลิตสินค้าเอง แต่จะซื้อมาจากบุคคลภายนอกและนำมาขาย เช่น ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายของชำ ร้านขายเฟอร์นิเจอร์ ร้านขายหนังสือ เป็นต้น

2.2 ธุรกิจผลิตสินค้า (Manufacturing firm) เป็นธุรกิจที่จะทำการผลิตสินค้าสำเร็จรูปเอง โดยการซื้อวัตถุดิบหรือสินค้ากึ่งสำเร็จรูปมาเข้ากระบวนการผลิต จนได้เป็นสินค้าสำเร็จรูปออกไปจำหน่าย

### ทฤษฎีเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อและผ่อนชำระ

การขายสินค้าโดยปกติหรือการขายสินค้าแบบเบ็ดเตล็ด เป็นวิธีการขายสินค้าโดยกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าจะเป็นของลูกค้า (ผู้ซื้อ) ทันทีที่มีการส่งมอบสินค้า ซึ่งการขายสินค้าวิธีนี้จะมีผลทำให้ลูกค้าจะต้องนำเงินมาชำระทันที หรือชำระเงินตามระยะเวลาในการให้เครดิต เช่น 30 วัน หรือ 60 วัน ลูกค้าบางรายอาจจะหาเงินมาให้ไม่ทันที่จะชำระหนี้ก็ได้ ผู้ขายสินค้าจึงหาวิธีการที่จะผ่อนปรนการชำระหนี้ให้กับลูกค้าให้นานขึ้นและยังทำให้กิจการขายสินค้าได้มากขึ้น มีทางเลือกให้กับลูกค้าได้มากขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาค่อนข้างสูง เช่น รถยนต์ อาคาร ที่ดิน ปัจจุบันการขายสินค้าโดยการผ่อนชำระได้ขยายตัวไปยังสินค้าประเภทต่างๆมากมายหลายชนิดด้วยกันโดยให้มีการชำระเงินได้หลายงวดและชำระทุกๆเดือนละงวด ซึ่งปกติแล้วนิยมให้ลูกค้าผ่อนชำระเงินค่างวดได้ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ธุรกิจการขายสินค้าโดยการผ่อนชำระ และการขายโดยการเช่าซื้อได้เข้ามามีบทบาทต่อการขายสินค้าเป็นอย่างมาก ซึ่งบางครั้งแยกไม่ออกว่าการขาย

สินค้านี้เป็นการขายโดยการผ่อนชำระ หรือโดยการให้เช่าซื้อ (สมเดช โรจน์คุริเสถียร, 2539, หน้า 103)

### ข้อแตกต่างระหว่างการขายผ่อนชำระและการให้เช่าซื้อ

การขายผ่อนชำระและการให้เช่าซื้อ มีข้อแตกต่างกัน (สมเดช โรจน์คุริเสถียร, 2539, หน้า 103-105) ดังนี้

#### 1. กรรมสิทธิ์ในตัวสินค้า

ในการขายผ่อนชำระและการเช่าซื้อจะมีความแตกต่างในเรื่องของกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้านี้จะเป็นของผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1 การขายผ่อนชำระ เป็นสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย ซึ่งในการขายผ่อนชำระนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 453 ได้ระบุไว้ว่า กรรมสิทธิ์จะเป็นของผู้ซื้อทันทีที่มีการตกลงซื้อขายกันเกิดขึ้นจึงมีกรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สินที่ตกลงซื้อขายกันแล้ว ถึงแม้ว่าต่อมาจะมีการชำระเงินค่างวดก็ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการโอนกรรมสิทธิ์

1.2 การเช่าซื้อ เป็นสัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เช่า และให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่าโดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ชำระเงินเป็นจำนวนเท่านั้น เท่านั้น สัญญาเช่าซื้อนั้นถ้าไม่ทำเป็นหนังสือถือว่าเป็นโมฆะ การขายสินค้าโดยการให้เช่าซื้อจึงเป็นการขายสินค้าซึ่งกรรมสิทธิ์ยังคงเป็นของผู้ขายจนกว่าผู้ซื้อจะชำระเงินค่างวดเช่าซื้อครบถ้วน และการขายสินค้าแบบเช่าซื้อนี้จะต้องทำเป็นหนังสือ

#### 2. หนังสือสัญญา

ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างการขายผ่อนชำระและการเช่าซื้อก็คือ การทำสัญญาเป็นหนังสือซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดให้การขายแบบเช่าซื้อต้องทำสัญญาเป็นหนังสือมิฉะนั้นจะถือเป็นโมฆะ ซึ่งในหนังสือสัญญาเช่าซื้อจะต้องลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย แต่สำหรับการขายโดยการผ่อนชำระกฎหมายไม่ได้บังคับว่าจะต้องทำสัญญาเป็นหนังสือซึ่งจะทำได้ทั้งหนังสือสัญญาหรือไม่ก็ได้

#### 3. การยกเลิกสัญญาและการยึดสินค้า

ในกรณีของการขายสินค้าโดยการผ่อนชำระกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าได้ตกเป็นของผู้ซื้อทันทีที่มีการตกลงซื้อขายกันดังนั้นเมื่อลูกค้าผิดนัดไม่สามารถชำระเงินค่างวดได้ การฟ้องร้องดำเนินคดีกับลูกหนี้จะทำได้โดยการฟ้องบังคับให้ลูกหนี้ชำระเงินที่ยังขาดอยู่เท่านั้น และผู้ขายสินค้าไม่มีสิทธิในตัวสินค้านั้นเลย ยกเว้นได้มีการทำข้อตกลงเป็นหนังสือสัญญาการผ่อนชำระ

เอาไว้ ณ วันที่ตกลงซื้อขายกัน แต่ในขณะที่การขายแบบเช่าซื้อกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดไว้ในมาตรา 574 ว่า ในกรณีที่ผิดนัดไม่ชำระเงิน 2 คราวติดๆกัน หรือกระทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญ เจ้าของทรัพย์สินจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ ถ้าเช่นนั้นบรรดาเงินที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อนให้รีบเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และเจ้าของที่ทรัพย์สินชอบที่จะกลับเข้าครองทรัพย์สินนั้นได้ด้วยในหนึ่งกรณีกระทำผิดสัญญาเพราะผิดนัดไม่ใช้เงินซึ่งเป็นคราวที่สุดนั้น ถือว่าเจ้าของทรัพย์สินชอบที่จะรีบเงินที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อน และกลับเข้าครองทรัพย์สินได้ต่อเมื่อระยะเวลาใช้เงินได้พ้นกำหนดไปอีกงวดหนึ่ง

ในการขายโดยการผ่อนชำระ และการเช่าซื้อนั้นในทางปฏิบัติจะให้ลูกค้าผ่อนค่างวดตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปโดยมีการแบ่งการชำระเงินดังนี้

1. ชำระเงินจอง หรือ มัดจำ
2. ชำระเงินค่างวด ณ วันที่ทำสัญญา
3. ผ่อนชำระค่างวดๆ ละ เดือน

ความเสี่ยงอย่างหนึ่งของผู้ขายก็คือ การผ่อนชำระค่างวดที่ลูกค้าจะต้องชำระในแต่ละเดือนซึ่งมีระยะเวลาในการผ่อนค่างวดค่อนข้างนาน สินค้าบางชนิดให้ลูกค้าผ่อนชำระได้ถึง 4-6 ปี แต่อย่างไรก็ดีผู้ขายได้บวกความเสี่ยงไว้ในสินค้าซึ่งรวมไปถึงอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ขายได้คิดเอาไว้กับลูกค้า ดังนั้นการขายสินค้าโดยการผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ ผู้ขายจึงนิยมทำเป็นหนังสือสัญญาเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเก็บเงินกับลูกค้าไม่ได้ ในทางปฏิบัติผู้ขายจึงนิยมการทำสัญญากับลูกค้าในลักษณะการเช่าซื้อมากกว่าขายโดยผ่อนชำระ เพราะผู้ขายมีสิทธิยึดสินค้าคืนพร้อมกับเงินที่ลูกค้าได้ชำระมาแล้ว และอาจจะเรียกค่าใช้จ่าย ค่าเสียหายที่ผู้ขายจะต้องติดตามหนี้หรือนำสินค้านั้นมาซ่อมแซม ในปัจจุบันการขายผ่อนชำระและเช่าซื้อเป็นที่นิยมกันมากเพราะเป็นวิธีการขายเพื่อให้ลูกค้ามีโอกาสเลือกในการชำระเงินทั้งก่อนหรือค่อยๆ ผ่อนชำระเป็นงวดๆ ซึ่งจำนวนสินค้านั้นก็จะแตกต่างกันไปด้วย

หนี้

ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ (2536) กล่าวสรุปถึง ลักษณะของหนี้และผลแห่งหนี้ว่า

หนี้ ได้แก่ นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ลูกหนี้” มีหน้าที่ต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “เจ้าหนี้” หนี้ที่ดังกล่าวมานี้ ได้แก่

1. กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. กระทำการละเว้นกระทำการ
3. กระทำการส่งมอบทรัพย์สิน

คำว่า หนี้ บางครั้งก็เรียกว่า “สิทธิเรียกร้อง” (Claim)

ลักษณะสำคัญของหนี้ต้องประกอบด้วย

1. มินิติสัมพันธ์ ความผูกพันในทางกฎหมายเท่านั้นที่จะก่อให้เกิด “หนี้” ขึ้นได้ ซึ่งมีผลทำให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้
2. การมีเจ้าหนี้และลูกหนี้ ความผูกพันดังกล่าวก่อให้เกิดหนี้หรือที่เรียกว่า สิทธิเหนือบุคคลขึ้น ซึ่งต้องมีบุคคลสองฝ่าย บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีสิทธิตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ชำระหนี้ให้แก่ตนตามความผูกพันกันทางกฎหมายนั้น
3. ต้องมีวัตถุแห่งหนี้ วัตถุแห่งหนี้เป็นข้อกำหนดว่า ลูกหนี้ต้องปฏิบัติการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างไร ซึ่งโดยความเข้าใจทั่วไปมักจะเข้าใจว่า การชำระหนี้คือ การนำเงินตราหรือทรัพย์สินไปส่งมอบให้แก่เจ้าหนี้หรือเป็นการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่เจ้าหนี้เท่านั้น แต่วัตถุแห่งหนี้ในความหมายของกฎหมายนั้นมีได้ 3 กรณีคือ
  1. ส่งมอบทรัพย์สิน
  2. กระทำการ
  3. จงดเว้นกระทำการ

#### ผลแห่งหนี้

เมื่อเกิดความผูกพันตามกฎหมายอันทำให้เกิดหนี้ขึ้นระหว่างคู่กรณีแล้ว ผลแห่งหนี้นั้นย่อมก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ในระหว่างคู่กรณี คือเจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ปฏิบัติการชำระหนี้ และลูกหนี้ก็พึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติการชำระหนี้ นั้น เมื่อถึงกำหนดชำระและลูกหนี้ได้ปฏิบัติการชำระหนี้แล้ว หนี้เป็นอันระงับลง

ถ้าหากลูกหนี้ไม่ยินยอมปฏิบัติการชำระหนี้ หรือชำระหนี้ล่าช้าล่วงเลยเวลาไป หรือชำระหนี้ผิดแห่งความประสงค์แห่งหนี้แล้ว เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องขอให้มีการบังคับชำระหนี้โดยเฉพาะเจาะจงหรือมีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนจากลูกหนี้ได้

**หนี้สิน (Liabilities)** หมายถึง สิทธิเรียกร้องของบุคคลอื่นที่มีต่อกิจการอันเนื่องจากรายการค่าที่เกิดขึ้นในอดีตหรือปัจจุบัน ซึ่งจะต้องมีการชำระกันในอนาคตด้วยทรัพย์สินหรือการบริการ คณะอนุกรรมการบัญชีศัพท์บัญชีของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของคำว่า “หนี้สิน” (อ้างใน จรรยา บุญจนาถบพิตร, 2536, หน้า 1) ไว้ดังนี้

“หนี้สิน หมายถึง พันธะผูกพันกิจการอันเกิดจากรายการค้า การกู้ยืม หรือจากการอื่น ซึ่งจะต้องชำระให้ในภายหน้าด้วยทรัพย์สินหรือบริการ”

จากความหมายของหนี้สินข้างต้น อาจสรุปองค์ประกอบของหนี้สินได้ดังนี้

1. มีการกระทำขึ้น ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในอดีตหรือปัจจุบัน
2. ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องในการที่จะบังคับหนี้ได้
3. ต้องมีการชำระให้กันในอนาคตด้วยทรัพย์สินหรือบริการ

#### สาเหตุของการเกิดหนี้

หนี้สินของกิจการอาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุต่าง ๆ (จรรยา บุญจนถนอมพิธ, 2536, หน้า 1)

ดังนี้

1. กิจการได้รับสินทรัพย์ หรือบริการจากบุคคลอื่นและยังไม่ได้ชำระ
2. กิจการประกาศจ่ายเงินปันผลที่ไม่ใช่หุ้นปันผล (Stock Dividend)
3. ภาษีที่กิจการต้องเสียให้แก่รัฐบาลหรือส่วนราชการ แต่ยังไม่ได้ชำระ
4. มีผู้เสียหายเรียกร้องและกิจการจะต้องรับผิดชอบ แต่ยังไม่ได้ชำระ

#### ประเภทของหนี้สินและการวัดมูลค่า

ในการประกอบธุรกิจทั่วไป โดยเฉพาะในปัจจุบันย่อมต้องอาศัยการให้ สินเชื่อ ซึ่งอาจเป็นการให้สินเชื่อยระยะสั้นเพื่อการดำเนินงานหรือใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ หรืออาจให้เป็นสินเชื่อยระยะยาวเพื่อการลงทุนก็ได้ ซึ่งกิจการจะต้องบันทึกหนี้สินทั้งหมดไว้โดยครบถ้วนและถูกต้อง เพื่อให้บุคคลแสดงถึงฐานะการเงินที่แท้จริงของกิจการ นอกจากนั้นการบันทึกหนี้สินไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง อาจทำให้การบันทึกค่าใช้จ่ายหรือสินทรัพย์ผิดพลาดไปด้วย

จรรยา บุญจนถนอมพิธ (2536, หน้า 2) กล่าวว่า ตามหลักการบัญชีที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไป หนี้สินต่างๆจะบันทึกแยกตามบัญชีที่มาหรือมูลเหตุของการเกิดหนี้สินนั้นๆ เช่น เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย หรือเงินกู้ยืม เป็นต้น และหนี้สินเหล่านี้จะบันทึกบัญชีต่อเมื่อหนี้สินนั้นก่อให้เกิดพันธะผูกพันขึ้นแล้ว คือเป็นหนี้สินที่จะต้องมีการชำระกันอย่างแน่นอนในอนาคต หนี้สินบางชนิดทราบจำนวนที่ต้องชำระอย่างแน่นอนเมื่อถึงกำหนด แต่หนี้สินบางชนิดเป็นหนี้สินที่ต้องชำระอย่างแน่นอนแต่จำนวนที่จะชำระไม่แน่นอน

### หนี้สินหมุนเวียน (Current Liabilities) หรือหนี้สินระยะสั้น (Short-term Liabilities)

หมายถึง หนี้สินที่ต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง 2 ประการ (จรรยา บุญจนถบพิช, 2536, หน้า 2) ดังนี้คือ

1. เป็นหนี้สินที่จะถึงกำหนดชำระไม่เกิน 1 ปี หรือ 1 รอบระยะเวลาการทำงานปกติ
2. ต้องชำระด้วยสินทรัพย์หมุนเวียนหรือบริการ หรือชำระด้วยการก่อหนี้สิน

หมุนเวียนอื่นขึ้นมาแทน

นถาวรณ ธรรมรัช (2543, หน้า 2) แบ่งประเภทของหนี้สินหมุนเวียนเป็นประเภทย่อยๆ ได้

#### 2 ประเภทคือ

1. หนี้สินหมุนเวียนที่ทราบจำนวนที่แน่นอน ณ วันสิ้นงวด ได้แก่
  - 1.1 เจ้าหนี้
  - 1.2 ตัวเงินจ่ายระยะสั้น
  - 1.3 หนี้สินระยะยาวส่วนที่ถึงกำหนดชำระในงวดปัจจุบัน
  - 1.4 เงินสดปันผลค้างจ่าย
  - 1.5 เงินมัดจำและเงินประกัน
  - 1.6 ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
  - 1.7 รายได้รับล่วงหน้า
2. หนี้สินหมุนเวียนที่ไม่อาจทราบจำนวนที่แน่นอน ณ วันสิ้นงวด จึงต้องกะประมาณ

ขึ้นหรือเรียกว่าหนี้สินโดยประมาณ (Estimated Liabilities) หนี้สินเหล่านี้ ได้แก่

- 2.1 หนี้ค่าภาษีโดยประมาณ
- 2.2 หนี้สินรับประกันและค่าซ่อมแซมสินค้าที่ขายโดยประมาณ
- 2.3 หนี้ค่าสมนาคุณลูกค้าโดยประมาณ
- 2.4 หนี้ค่าบัตรโดยสารและบัตรกำนัลโดยประมาณ

เจ้าหนี้ (Accounts Payable) หมายถึง หนี้สินดังต่อไปนี้ (จรรยา บุญจนถบพิช, 2536, หน้า 10)

1. เจ้าหนี้การค้า เป็นหนี้สินที่เกิดจากการซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ การซื้อขายสินค้าเชื่อ ผู้ขายหรือเจ้าหนี้อาจมีนโยบายกระตุ้นให้ลูกค้าชำระหนี้เร็วขึ้นโดยการให้ส่วนลดเงินสด ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการบันทึกบัญชีเจ้าหนี้การค้ามักจะบันทึกตามราคาขายหรือตามใบกำกับสินค้า ต่อเมื่อมีการชำระหนี้และได้รับการลดส่วนลดแล้วจึงจะบันทึกส่วนลดที่ได้รับไว้ในบัญชีส่วนลดรับเพื่อนำไปแสดงหักออกจากยอดซื้อในงบกำไรขาดทุน

2. เจ้าหนี้อื่น เป็นเจ้าหนี้ที่เกิดจากการซื้อสินทรัพย์อื่นที่ไม่ใช่สินค้าเป็นเงินเชื่อ เช่น ซื้อเครื่องจักร เครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น

3. ยอดดุลเครดิตในบัญชีลูกหนี้ ในกรณีที่กิจการมีลูกหนี้หลายรายในบางครั้งลูกหนี้บางรายอาจมียอดดุลหรือยอดคงเหลือเป็นเครดิต ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากลูกหนี้ชำระหนี้เกินมาหรือลูกหนี้ส่งคืนสินค้าที่ได้ชำระเงินแล้วแต่กิจการยังไม่ได้คืนเงินหรือส่งสินค้าใหม่ไปให้

4. เงินมัดจำจากลูกค้า หมายถึง เงินค่าสินค้าหรือบริการบางส่วนที่ลูกค้าจ่ายให้ก่อนที่จะได้รับสินค้าหรือบริการนั้น

5. เงินกู้ยืมจากบุคคลต่างๆ เช่น เงินกู้ยืมจากพนักงาน กรรมการหรือผู้ถือหุ้น

**ลูกหนี้ (Account Receivable)** หมายถึง ลูกหนี้เป็นสิทธิเรียกร้องอย่างหนึ่งของเจ้าหนี้ในการที่จะให้ชำระหนี้ด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์อย่างอื่น โดยคาดหมายว่าจะได้รับชำระเต็มจำนวนเมื่อถึงกำหนดชำระ ลูกหนี้ถือเป็นสินทรัพย์อย่างหนึ่งของกิจการ และควรแสดงในงบการเงินด้วยมูลค่าสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ นั่นก็คือจำนวนที่คาดหมายว่าจะเก็บได้ (จรรยา บุญจนาถบพิตร, 2536, หน้า 11)

**หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า (Contingent Liabilities)** หมายถึง หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นหรืออาจไม่เกิดขึ้นเลยก็ได้ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งเป็นเหตุให้หนี้สินนั้นเป็นจริงหรือไม่เกิดขึ้นเลย และหากเกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นในอนาคต อันเป็นเหตุให้หนี้สินนั้นเป็นจริงคือผูกพันให้ต้องชำระอย่างแน่นอน แต่จำนวนเงินที่ต้องชำระอาจทราบจำนวนได้แน่นอน เช่น หนี้สินอาจเกิดจากการขายลดตัวหรือการค้าประกันหนี้ให้บุคคลอื่น หรืออาจไม่ทราบจำนวนเงินที่ต้องชำระอย่างแน่นอนก็ได้ เช่น ค่าเสียหายจากการฟ้องร้อง หรือภาษีที่อาจถูกประเมินเพิ่มเติม เป็นต้น (จรรยา บุญจนาถบพิตร, 2536, หน้า 36)

**หนี้สูญ (Bad Debt)** ในการดำเนินธุรกิจการค้าทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นกิจการขายบริการหรือขายสินค้า และเป็นกิจการขนาดเล็กหรือกิจการขนาดใหญ่ สิ่งที่มีหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การให้เครดิต (Credit) หรือการขายสินค้าบริการเป็นเงินเชื่อนั่นเอง ดังนั้น ในทางปฏิบัติการพิจารณาเกี่ยวกับการให้เครดิตหรือสินเชื่อ แก่ลูกค้ารายใดรายหนึ่งนั้นกิจการจะต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่ลูกค้ารายนั้นจะสามารถนำเงินมาชำระให้ได้ในภายหลัง หรือเมื่อครบกำหนดที่จะต้องชำระเงิน แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ากิจการจะได้มีความระมัดระวังเกี่ยวกับการพิจารณาให้เครดิตหรือสินเชื่อแก่ลูกค้าแล้ว ก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นที่กิจการจะต้องประสบ

ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บหนี้ หรือการได้รับชำระหนี้ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้เพราะลูกหนี้หรือลูกค้าน่าจะเกิดปัญหาทางการเงินหรืออุบัติเหตุบางอย่างจนไม่สามารถที่จะนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่กิจการได้ด้วย เหตุนี้เองจำนวนเงินที่ลูกหนี้ไม่มีความสามารถที่จะนำมาชำระหนี้ให้แก่กิจการได้ กิจการก็จะเรียกจำนวนเงินที่ต้องสูญเสียนี้ว่า “หนี้สูญ” และถือเป็นค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งของกิจการ (จรรยา บุญจนาถพิช, 2536, หน้า 37)

### บุคคลสิทธิและทรัพย์สิน

“บุคคลสิทธิ” คือสิทธิเหนือบุคคลที่จะบังคับให้กระทำการ จงดเว้นกระทำการหรือส่งมอบทรัพย์สินให้ ได้แก่สิทธิต่างๆ ที่เจ้าหนี้จะบังคับเอาได้จากลูกหนี้นั่นเอง ไม่ว่าหนี้นั้นจะก่อให้เกิดขึ้นโดยนิติกรรม สัญญา หรือนิติเหตุ ก็ตาม และผูกพันกันเฉพาะระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้เท่านั้น จะไปบังคับกับคนอื่นที่ไม่ได้ผูกพันด้วยไม่ได้

ทรัพย์สิน คือ สิทธิเหนือทรัพย์สิน สามารถบังคับได้โดยตรงเอากับตัวทรัพย์สินได้ ทรัพย์สิน เกิดขึ้นได้ก็แต่เฉพาะอาศัยอำนาจของกฎหมายเท่านั้น ได้แก่ กรรมสิทธิ์ สิทธิอาศัย ภาระจำยอม สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน และภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

### การได้มาซึ่งทรัพย์สิน

บุคคลอาจได้มาซึ่งทรัพย์สินโดย

1. ผลของนิติกรรม ได้แก่ การทำสัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ทำให้ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นๆ หรือทำสัญญาก่อตั้งสิทธิอาศัย ภาระจำยอม หรือสิทธิเก็บเงิน เป็นต้น
2. ผลของกฎหมาย ได้แก่ การครอบครองปรปักษ์ในสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ทำให้ได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น การได้รับมรดกหรือการรับรองสิทธิ หรือสิทธิในเครื่องหมายการค้า เป็นต้น

### การจัดการลูกหนี้ของธุรกิจเข้าซื้อ

การจัดการลูกหนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ลูกหนี้ ซึ่งหมายถึง ผู้เข้าซื้อที่มีคุณภาพดีอันจะทำให้ธุรกิจสามารถเรียกเก็บเงินได้ครบถ้วนและตรงตามเวลาที่ตกลงกันไว้ โดยควรมีการดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534 หน้า 415-419)

## 1. การกำหนดนโยบายสินเชื่อ

1.1 กำหนดประเภทของทรัพย์สินที่จะให้เชื่อว่าจะต้องเป็นสินค้านำอุปโภคที่อยู่ในความต้องการของตลาด เช่น รถยนต์ และเครื่องอำนวยความสะดวกในบ้าน เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ เตาไมโครเวฟ ฯลฯ

1.2 การกำหนดเงินดาวน์ ซึ่งหมายถึงเงินส่วนตัวของผู้ซื้อที่นำมาชำระค่าทรัพย์สินส่วนหนึ่ง เงินก้อนนี้ควรมีจำนวนมากพอที่จะไม่ทำให้ธุรกิจต้องแบกรับความเสี่ยงในการให้กู้ส่วนที่เหลือมากจนเกินไป

1.3 การกำหนดจำนวนงวดที่จะผ่อนชำระ ซึ่งจะพิจารณาตามคุณภาพและสภาพการใช้งานของสินค้าน่าจะสามารถใช้ประโยชน์ได้กี่ปี จำนวนอายุการใช้งานจะถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจำนวนงวดที่จะปล่อยกู้ให้กับผู้ซื้อ

1.4 กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ซื้อ โดยแบ่งประเภทผู้ซื้อออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ซื้อที่เป็นบุคคลธรรมดาและผู้ซื้อที่เป็นนิติบุคคล กรณีบุคคลธรรมดาจะพิจารณาถึงความสามารถในการผ่อนชำระ (Ability to pay) โดยดูที่รายได้ประจำของผู้ซื้อว่ามีเงินรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ประจำเดือนแล้วยังพอมีเหลือที่จะผ่อนชำระได้หรือไม่ โดยทั่วไปธุรกิจมักจะเชื่อว่ารายได้ภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว จะเหลือเท่ากับหนึ่งในสามของรายได้ประจำของผู้ซื้อ นั่น กรณีผู้ซื้อที่เป็นนิติบุคคล ธุรกิจจะพิจารณาความสามารถในการจ่ายเงินกู้ของนิติบุคคลผู้กู้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะธุรกิจมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ได้เงินที่ปล่อยกู้คืน ประเด็นในการพิจารณาจะเป็นดังนี้

1.4.1 ศักยภาพของธุรกิจ โดยดูว่าผู้กู้อยู่ในธุรกิจที่มีอนาคตเป็นอย่างไร

1.4.2 วัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพย์สินที่ซื้อ โดยดูว่าผู้ซื้อซื้อทรัพย์สินไปใช้เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ธุรกิจหรือไม่

1.4.3 ความน่าเชื่อถือของนิติบุคคล โดยดูประวัติการทำธุรกิจจากบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะประกอบด้วย เจ้าหนี้การค้า ธนาคารและสถาบันการเงิน เพื่อพิจารณาพฤติกรรมในการจ่ายเงิน อันจะบอกถึงความสามารถในการจัดการการเงินของผู้ซื้อ

## 2. การจัดให้มีระบบเรียกเก็บเงินที่เหมาะสม

ในการเรียกเก็บเงินมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

2.1 การเรียกเก็บเงินตามสัญญาเช่าซื้อ โดยธุรกิจจะทำใบแจ้งหนี้ส่งไปให้ผู้ลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระเงินค่างวด เพื่อแจ้งให้ผู้ลูกค้าทราบถึงวันครบกำหนดชำระและจำนวนเงินที่ต้องนำมาชำระ

2.2 การจ่ายเงิน จะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ลูกค้านำเงินมาจ่ายให้กับธุรกิจด้วยตัวเองในรูปของเงินสดหรือเช็ค หรือจ่ายผ่านระบบไปรษณีย์ในรูปของเงินธนาคัติ คราฟท์ เช็ค ฯลฯ และการส่งพนักงานไปเก็บเงินค่างวด

2.3 การจัดทำบและและการแยกอายุลูกหนี้ทุกเดือน เพื่อจะได้ทราบถึงผลการชำระเงินของลูกหนี้ ตลอดจนทราบถึงลูกหนี้รายที่ผิดนัดการชำระหนี้ ซึ่งธุรกิจจะได้ดำเนินการติดตามหนี้สินต่อไป

2.4 การทวงหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ ธุรกิจจะดำเนินการทวงหนี้เป็นลายลักษณ์อักษร 2 ครั้งด้วยกัน โดยเมื่อลูกหนี้ค้างชำระ 2 งวดติดต่อกัน ธุรกิจจะโน้ตสบอกเลิกสัญญา และดำเนินการยึดทรัพย์สินจากผู้เช่าซื้อ

2.5 การฟ้องลูกหนี้ จะมีการฟ้องแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

2.5.1 ฟ้องเนื่องจากยึดทรัพย์สินจากลูกหนี้หรือนำทรัพย์สินกลับคืนไม่ได้

2.5.2 ฟ้องเนื่องจากทรัพย์สินที่ยึดได้หรือนำกลับมาได้มีมูลค่าต่ำกว่าจำนวนเงินที่เป็นหนี้อยู่

### การกำหนดนโยบายการจัดเก็บหนี้

การกำหนดนโยบายการจัดเก็บหนี้เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกวิธีการและการกำหนดขั้นตอนในการจัดเก็บหนี้ที่ถึงกำหนดชำระและที่เกินกว่ากำหนดชำระ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กิจการได้รับเงินสดเข้ามาตามกำหนด ซึ่งจะทำให้กิจการไม่มีปัญหาทางด้านสภาพคล่อง อีกทั้งยังเป็นเครื่องวัดถึงประสิทธิภาพของฝ่ายจัดเก็บหนี้ในบริษัทอีกด้วยว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด โดยวิธีการติดตามหนี้มีหลายวิธี เช่น การส่งจดหมายเตือน การโทรศัพท์หรือการโทรเลขไปแจ้งให้ทราบ การใช้พนักงานติดตามหนี้ จนถึงการใช้กฎหมายเข้ามาช่วยในที่สุด ซึ่งไม่ว่าบริษัทจะใช้วิธีใดก็ตาม ก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและติดตามหนี้เกิดขึ้นเสมอ ดังนั้นบริษัทควรพิจารณาด้วยว่าค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มที่เกิดขึ้นจากการใช้วิธีการจัดเก็บหนี้ นั้น ๆ จะคุ้มกับรายได้ส่วนเพิ่มซึ่งได้แก่ผลตอบแทนที่ได้จากยอดลูกหนี้ที่ลดลงและหนี้สูญที่ลดลงหรือไม่ ซึ่งถ้าคุ้มบริษัทก็ควรตัดสินใจเก็บหนี้ด้วยวิธีดังกล่าวต่อไป อย่างไรก็ดีตามเพื่อให้การจัดเก็บหนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทจึงควรใช้เครื่องมือทางการเงินมาช่วยวางแผนและควบคุมให้การจัดเก็บหนี้เป็นไปตามกำหนดเวลาที่ควรจะเป็น ซึ่งมีเครื่องมือที่สำคัญดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534 หน้า 22-23)

### 1. การจัดบัญชีลูกหนี้รายตัว

เป็นการแสดงยอดซื้อเชื่อ การชำระเงิน และยอดคงเหลือของลูกหนี้แต่ละราย ซึ่งจะช่วยให้กิจการทราบถึงประวัติการซื้อขาย การชำระเงินของลูกหนี้แต่ละรายว่าชำระตรงตามกำหนดหรือไม่ และยังทราบยอดคงเหลือ ณ วันใดวันหนึ่งของลูกหนี้แต่ละราย

### 2. การจัดทำบแยกอายุลูกหนี้

เป็นการนำเอาบัญชีลูกหนี้รายตัวมาทำการวิเคราะห์เพื่อแยกอายุการเป็นหนี้ ซึ่งจะช่วยให้กิจการทราบว่าลูกหนี้รายใดมีอายุหนี้และจำนวนที่เป็นหนี้ในแต่ละช่วงเวลาเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อกิจการจะได้หามาตรการและวิธีที่จะติดตามเก็บหนี้ที่เกินกำหนดของลูกหนี้แต่ละรายนั้นต่อไป

### 3. การจัดทำบแยกกลุ่มอายุลูกหนี้

เป็นการจัดกลุ่มอายุของหนี้ว่า หนี้แต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่าไร คิดเป็นร้อยละเท่าไรของหนี้สิน ซึ่งจะช่วยให้กิจการทราบยอดลูกหนี้รวมในแต่ละช่วงอายุหนี้ รวมทั้งทราบยอดลูกหนี้ที่เกินกำหนดเวลาให้เครดิต ซึ่งกิจการจะได้ดำเนินการเร่งรัดเก็บหนี้ในกลุ่มที่มีอายุหนี้เกินกว่ากำหนดเหล่านี้ต่อไป

## สัญญา

ทวิเกียรติ มินะกนิษฐ์ (2536) กล่าวว่า “สัญญา” เป็นนิติกรรมที่เกิดขึ้นจากการตกลงกันระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป ทำให้เกิดมีความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ มีหน้าที่ต่อกันโดยสัญญาจะประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการคือ

1. ต้องมีบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป
2. ต้องมีการแสดงเจตนาต้องตรงกัน
3. ต้องมีวัตถุประสงค์ในการทำสัญญา

**สัญญาเช่าซื้อ (Purchase Contracts)** สัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาซื้อระยะยาว หมายถึง การซื้อสินทรัพย์ต่างๆ เช่น รถยนต์ หรือ เครื่องจักร โดยการชำระผ่อนค่าสินทรัพย์ที่ซื้อเป็นงวดๆ ตามข้อตกลงสินทรัพย์ที่เช่าซื้อนี้ตามกฎหมายกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์จะโอนเป็นของผู้เช่าซื้อต่อเมื่อได้มีการชำระค่าสินทรัพย์ครบถ้วนแล้ว แต่ในการปฏิบัติทางบัญชี เนื่องจากกิจการผู้เช่าซื้อเป็นผู้ครอบครองและใช้สินทรัพย์นั้นตั้งแต่วันที่ทำสัญญาเช่าซื้อจึงลงบันทึกสินทรัพย์ที่เช่าซื้อเป็นสินทรัพย์ของกิจการทั้งจำนวน และตั้งค่ายอดค้างชำระเป็นหนี้สิน นอกจากนั้นสินทรัพย์ดังกล่าวกิจการจะต้องคิดค่าเสื่อมราคานับตั้งแต่สินทรัพย์นั้นเริ่มใช้งานแล้ว หนี้สินตามสัญญาเช่าซื้ออาจมี

การทำสัญญาผ่อนชำระเกิน 1 ปี ดังนั้นหนี้สินส่วนที่จะถึงกำหนดชำระไม่เกิน 1 ปีให้แสดงเป็นหนี้สินหมุนเวียน และส่วนที่จะถึงกำหนดชำระเกิน 1 ปีให้แสดงเป็นหนี้สินระยะยาว (จรรยาบรรณนักบัญชี, 2536, หน้า 40)

คำว่าทรัพย์สินนั้น ทวิเกียรติ มินะกนิษฐ์ (2536) กล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้กฎหมายจะบัญญัติเพียงว่าวัตถุมีเพียงรูปร่างเท่านั้น แต่โดยลักษณะของมันเองจะต้องเป็นสิ่งที่มีความหมายหรือคุณค่าในตัวของมันในอันที่จะมีผู้หวงกัน และอาจจะต้องเป็นสิ่งที่อาจถือเอาได้ คือยึดถือเป็นเจ้าของ หรือโอนต่อไปตามกฎหมาย ดังนั้นคำว่า ทรัพย์สิน จะให้ความหมายสมบูรณ์จะต้องหมายถึงวัตถุที่มีรูปร่างที่อาจมีความหมายและอาจถือเอาได้ ส่วนคำว่าทรัพย์สินได้รวมเอาวัตถุไม่มีรูปร่างเข้าไว้ด้วย ดังนี้

1. วัตถุที่มีรูปร่าง นั้นจะหมายถึงสิ่งใด โดยทั่วไปก็คงเข้าใจถึงวัตถุต่างๆที่สามารถมองเห็น จับต้องยึดถือได้ เช่น เงิน ทอง โต๊ะ เก้าอี้ บ้านเรือนเป็นต้น แต่ถ้ามองให้ละเอียดลงไปแล้วสิ่งที่มองไม่เห็นเช่น แก๊ส หรือลมใส่ลูกโป่งหรือกระแสไฟฟ้า จะถือว่าเป็นรูปร่างหรือไม่ เพราะถ้าพิจารณาแล้วไปแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็มีอนุภาค อันมีคุณสมบัติต้องการที่อยู่แม้เพียงน้อยนิด จะถือว่าเป็นวัตถุที่มีรูปร่างหรือไม่
2. วัตถุไม่มีรูปร่าง นั้นหมายถึงสิ่งที่ไม่มีความหมายอยู่ในธรรมชาติ มีอยู่แต่ในความรับรู้ของกฎหมายเช่น สิทธิต่างๆที่กฎหมายรับรองเช่น กรรมสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ สิทธิในเครื่องหมายการค้า และสิทธิบัตรเป็นต้น ส่วนสิทธิในชื่อเสียงแห่งธุรกิจ (Business goodwill) หรือสิทธิในวิธีการประดิษฐ์ (patent)
3. อาจมีราคาได้ ราคาในที่นี้หมายถึงคุณค่า (value) ไม่ใช่ราคาซื้อขาย (price) ดังนั้นของบางอย่างแม้ไม่มีราคาในการซื้อขายในท้องตลาดก็เป็นทรัพย์สินได้เพราะมีคุณค่าแก่เจ้าของ เช่น จดหมายส่วนตัว ก้อนหิน ก้อนดินที่เขาเก็บมาจากที่สำคัญๆ แม้สลากที่ไม้ถูกรางวัล ซื้อขายต่อไปไม่ได้อีกแล้ว แต่เจ้าของเขายังรักษาไว้เป็นที่ระลึกก็อาจเป็นสิ่งที่มีความหมายได้ เพราะยังมีค่าสำหรับเขาอยู่

#### การเลิกสัญญา

สัญญาเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมมีผลผูกพันคู่สัญญาให้ปฏิบัติตามสัญญานั้น และเมื่อได้ปฏิบัติตามสัญญาครบถ้วนแล้ว สัญญาก็เป็นอันระงับลง เพราะได้ปฏิบัติตามภาระหนี้ตามสัญญาแล้ว

หากคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งละเลยไม่ชำระหนี้ คือไม่ยอมปฏิบัติตามข้อสัญญา สัญญานั้นยังหาระงับไปไม่ เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะฟ้องร้องต่อศาลบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญาได้ แต่

ถ้าหากเจ้าหนี้ไม่ประสงค์ที่จะฟ้องร้องต่อศาลบังคับหนี้ให้ชำระหนี้ตามสัญญาให้เป็นการยุ่งยากแล้ว เจ้าหนี้อาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเพื่อทำลายความผูกพันตามกฎหมายที่มีต่อกันนั้นเสียก็ได้

### สิทธิในการบอกเลิกสัญญา

ฝ่ายที่ประสงค์จะขอเลิกสัญญานั้น จะต้องเป็นฝ่ายที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาตามกฎหมายหรือตามข้อสัญญาที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้ จึงจะสามารถบอกเลิกสัญญาได้

การเลิกสัญญาเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียว ดังนั้น หากฝ่ายที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้แสดงเจตนาบอกเลิกสัญญาต่ออีกฝ่ายหนึ่งแล้ว สัญญานั้นก็ระงับลง แต่หากฝ่ายที่ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญามาแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญา สัญญาก็ไม่ระงับแต่อย่างใด

### ผลของการบอกเลิกสัญญา

เมื่อมีการบอกเลิกสัญญาอันเป็นเหตุให้ความผูกพันตามกฎหมายระหว่างคู่กรณีสิ้นสุดลงแล้ว กฎหมายกำหนดผลของการสิ้นสุดของสัญญา ไว้ดังนี้คือ

1. คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะเดิม
2. การเลิกสัญญาไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะเรียกเอาค่าเสียหาย

### สัญญาซื้อขาย

เป็นเอกเทศสัญญาชนิดหนึ่ง ซึ่งใช้กันมากในชีวิตประจำวัน เป็นสัญญาที่ต้องนำหลักเกณฑ์ทั่วไปในการทำนิติกรรมมาใช้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแสดงเจตนา วัตถุประสงค์ หรือ แบบแห่งนิติกรรม มิฉะนั้นสัญญาอาจไม่สมบูรณ์หรือใช้ไม่ได้

“สัญญาซื้อขาย” คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงจะใช้ราคาทรัพย์สินในราคนั้นให้แก่ผู้ขาย สัญญาซื้อขายมีลักษณะดังนี้

1. สัญญาซื้อขายเป็นสัญญาที่ต้องมีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ซื้อ
2. ผู้ซื้อตกลงจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรรยาธน์ ตระการศิรินนท์ (2540) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยภายนอกที่เป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจชะงักงัน

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาล สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตออกสู่ตลาด การเกิดภัยธรรมชาติ มีผลทำให้เกิดหนี้ค้างชำระมาก สำหรับปัจจัยภายในที่เกิดจากธนาคารพาณิชย์และที่เป็นปัญหาทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ ส่วนใหญ่มาจากอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น มีการจำกัดการให้สินเชื่อบางประเภท และเงื่อนไขการชำระหนี้สูงไป ส่วนปัจจัยด้านตัวลูกค้า กลุ่มลูกหนี้ส่วนมากมีการลงทุนเกินตัว ทำให้ต้นทุนสูง ฐานะขาดสภาพคล่อง ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และทำการค้าเกินตัว เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ

พิทยา วัฒนะ (2543) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียในการเบิกเงินเกินบัญชีสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีเป็นสินเชื่อที่อนุมัติให้กับลูกค้าของธนาคาร เพื่อนำไปใช้หมุนเวียนในกิจการค้า การพิจารณาอนุมัติวงเงินให้ลูกค้ามีความยุ่งยากสลับซับซ้อน และเมื่ออนุมัติสินเชื่อไปแล้วการติดตามควบคุมการใช้สินเชื่อของลูกค้าทำได้ยาก ในการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้หนี้มีปัญหาของสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีทั้งปัจจัยที่เกิดจากด้านตัวลูกหนี้และปัจจัยที่อาจเกิดจากความบกพร่องทางด้านธนาคาร ในการศึกษาจะจำกัดการศึกษาเฉพาะปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้มีปัญหาสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาภาคสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2536 – พ.ศ.2540 ในส่วนของการศึกษาผู้ศึกษาได้ทำแบบสอบถามแจ้งไปตามกลุ่มลูกหนี้เบิกเงินเกินบัญชีของธนาคารและได้ทำการเลือกตัวอย่างแบบเชิงการสุ่มอย่างง่าย โดยอาศัยการเลือกตัวอย่างบัญชีสินเชื่อลูกค้าของธนาคาร แยกเป็นตัวอย่างจากลูกหนี้ที่ไม่เป็นหนี้มีปัญหาสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีจำนวน 143 ราย และลูกหนี้ที่มีปัญหาการใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีจำนวน 143 ราย รวมทั้งสิ้น 286 ราย การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้เสียสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีผู้ศึกษาได้ศึกษาทั้งปัจจัยด้านลูกหนี้ ปัจจัยทางด้านธนาคารและปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของลูกหนี้พบว่ามี 7 ปัจจัยในการที่ทำให้เกิดหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีคือ 1) เป็นเรื่องของการดำเนินงานซึ่งแสดงถึงความสามารถของลูกหนี้ว่ามีความสามารถในการบริหารงานมากน้อยแค่ไหน พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีคือถ้ารายได้ลดลงทำให้หนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีเพิ่มขึ้น 2) ด้านประสิทธิภาพการทำงานแสดงถึงความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ความมั่นคงพบว่า ลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพทำงานสูง โอกาสที่หนี้มีปัญหาเพิ่มขึ้นก็ลดลง 3) วัตถุประสงค์การใช้เงิน ลูกหนี้ที่เบิกเงินแล้วนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ย่อมดีกว่านำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ 4) การวิเคราะห์หลักประกันของลูกหนี้ที่ไม่ละเอียดพอ 5) ปริมาณหนี้สินรวม กิจการที่มีหนี้สินน้อย มีโอกาสที่จะเกิดหนี้เสียเบิกเงินเกินบัญชีน้อยกว่าที่ปริมาณหนี้สินมาก 6) ลักษณะเจ้าของกิจการเจ้าของคนเดียว มีโอกาสที่จะเป็นหนี้เสียมากกว่ากิจการประเภทอื่น 7) การวิเคราะห์ความสามารถ

ของลูกหนี้ไม่ละเอียดพอ มีผลทำให้เกิดหนี้เสีย เป็นการบกพร่องด้านธนาการที่ไม่ใช้ความระมัดระวังในการพิจารณาลูกหนี้ที่มาขอกู้เงิน

ผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจพบว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 5 ตัวแปรได้แก่ อัตราการว่างงาน ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปริมาณสินเชื่อรวมทั้งระบบ อัตราเงินเฟ้อ และมูลค่าการส่งออก

**กรณีการ จรัลัญญกุล (2543)** ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้มีปัญหารุขกิจเช่าซื้อรถยนต์ของบริษัทลีสซิ่งแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดลำปาง ผลการศึกษพบว่า มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ 7 ตัว ได้แก่ รายได้ ประสบการณ์ ค่าคงที่ วงเงินให้สินเชื่อ ยอดหนี้คงเหลือ อัตราร้อยละของเงินคาวน และอาชีพ โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ลูกหนี้ที่มีรายได้สูง มีประสบการณ์สูง ค่าคงที่ชำระสูง ร้อยละของเงินคาวนสูง มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และการกำหนดวงเงินสินเชื่อต่ำ จะทำให้ออกาสเกิดหนี้มีปัญหาลูกหนี้ต่ำ แต่หากยอดหนี้คงเหลือมีน้อย โอกาสที่จะเกิดหนี้มีปัญหาลูกหนี้จะสูง

**ประเสริฐ เล็กงามเอก (2546)** ศึกษาเรื่องปัญหาการชำระค่าใช้บริการของลูกค้าในการใช้โทรศัพท์ระหว่างประเทศ ทำการศึกษาถึงระยะเวลา มูลเหตุจูงใจที่ผู้ใช้บริการมาชำระค่าใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศในระยะเวลาที่แตกต่างกันคือ ผู้ใช้บริการจ่ายค่าใช้บริการตามระยะเวลาที่กำหนดและจ่ายค่าใช้บริการเกินเวลาที่กำหนด ตลอดจนศึกษาถึงทัศนคติที่ผู้ใช้บริการมีต่อการจัดการในเรื่องการเรียกเก็บค่าใช้บริการของ กสท. ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมมากน้อยแค่ไหน โดยเป็นการศึกษาจากผู้ใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ใช้บริการจำนวน 63 ราย โดยแยกเป็นผู้ใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศที่ชำระค่าใช้บริการตามใบแจ้งหนี้ภายในระยะเวลาที่ระบุจำนวน 1,584 ราย และผู้ใช้บริการที่ชำระค่าใช้บริการล่าช้ากว่าระยะเวลาที่ระบุจำนวน 187 ราย ผลการศึกษพบว่าเมื่อเปรียบเทียบอัตราร้อยละของข้อมูลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศทั้งสองกลุ่มแล้วพบว่ากลุ่มผู้ใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ชำระค่าใช้บริการตามใบแจ้งหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบแจ้งหนี้ ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31-40 ปีและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในระหว่าง 10,001-15,000 บาท สำหรับผู้ใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศที่ชำระค่าใช้บริการล่าช้ากว่าระยะเวลาที่ระบุในใบแจ้งหนี้ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 41-50 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,001 บาท ส่วนสาเหตุที่ผู้ใช้บริการระหว่างประเทศมาชำระค่าใช้บริการตามใบแจ้งหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในใบแจ้งหนี้ ส่วน

ใหญ่ไม่ต้องการที่จะให้ถูกระงับการใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ เพราะมีธุรกิจที่ต้องติดต่อกับต่างประเทศอยู่เป็นประจำและมีญาติอาศัยอยู่ต่างประเทศ และสาเหตุที่ผู้ใช้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศที่ชำระค่าใช้บริการล่าช้ากว่าระยะเวลาที่ระบุในใบแจ้งหนี้เนื่องมาจากผู้ใช้บริการไม่มีเวลาที่จะไปชำระ ประกอบกับการชำระค่าใช้บริการ ก่อนหรือหลังกำหนดเวลาที่จะบวไว้ในใบแจ้งหนี้ไม่มีผลแตกต่าง

**อุทัย พิมพ์ไกร (2546)** ได้ศึกษาถึงศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้ในกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาได้แบ่งออกเป็น 4 จำพวกคือ ศึกษาลักษณะทั่วไปของลูกหนี้ในกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม บทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้หนี้เงินกู้ และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้คือ ลูกหนี้ส่วนใหญ่มีความสามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ในระดับดี ขณะที่มิจำนวนหนึ่งในสามของลูกหนี้ทั้งหมด ยังเป็นลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ บทบาทของกลุ่มในด้านความถี่ในการประชุมปรึกษารื้อถอนภายในกลุ่ม การติดตามเร่งรัดหนี้ภายในกลุ่ม และการแจ้งเตือนสมาชิกในกลุ่มให้มาชำระหนี้อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง เพราะเนื่องมาจากการที่กลุ่มมีขนาดใหญ่ และลักษณะทั่วไปของลูกหนี้ในกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 40-59 ปี มีสถานภาพสมรสแล้วมีขนาดครอบครัว 3-4 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพในภาคการเกษตรและมีการเช่าที่ดิน ลูกหนี้มีรายได้สุทธิจากการประกอบอาชีพต่อครัวเรือนต่อปี จำนวนระหว่าง 20,000-60,000 บาท และมีรายได้จากอาชีพอื่นสุทธิต่อครัวเรือนต่อปีไม่เกิน 20,000 บาท บทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมพบว่า ลักษณะของกลุ่มรับรองรับผิดชอบส่วนใหญ่มีสมาชิกระหว่าง 11-30 คน ส่วนใหญ่มีการประชุมปรึกษารื้อถอนภายในกลุ่มและมีการติดตามเร่งรัดหนี้สินกันเองปีละ 2 ครั้ง ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของลูกหนี้ในกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมพบว่า ลูกหนี้ระบุปัญหาที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้อันดับ 1 ได้แก่ ปัญหาด้านการตลาดอันเนื่องมาจากการขายผลผลิตตกต่ำ ปัญหาด้านการผลิตรองลงมา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้พบว่า มาจากต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำเป็นสำคัญ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงปัญหาต่อทุนเงินกู้ต่อทุนตนเองสูง ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาหนี้สินและการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

**ธีรพล กลยณิ (2547)** ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาในจังหวัดเชียงราย ได้ดำเนินการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ไม่ผ่อนชำระหนี้เงินกู้เพื่อ

การศึกษาของนักเรียนนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 18-22 ปี อยู่ในช่วงที่กำลังศึกษาต่อและยังไม่มีรายได้ ไม่ได้ประกอบ อาชีพและเกือบทั้งหมดมีสถานภาพโสด ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่ได้ ประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่มียังไม่มีงานร้อยละ 58.00 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาไม่มีอาชีพรับจ้างและ พนักงานบริษัทเอกชนมีจำนวนร้อยละ 25.2 ของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากไม่ประกอบอาชีพจึงไม่มี รายได้หลักร้อยละ 56.3 ของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนพบว่า ผู้รู้เข้าใจถึงแหล่งที่มาของกองทุน ซึ่งเป็น งบประมาณแผ่นดิน ต้องชำระคืนเมื่อสำเร็จการศึกษา มีผู้รู้จำนวนหนึ่งเข้าใจว่าเป็นเงินให้เรียนฟรี และไม่ทราบแหล่งที่มาของเงินทุน ประการสุดท้ายที่ก่อให้เกิดปัญหานี้ค้างชำระ คือการเสียชีวิต ของผู้กู้เองที่ภาระหนี้ถือเป็นอันสิ้นสุด โดยที่ผู้รับประกันไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย และรัฐต้องตัดเป็น หนี้สูญเป็นจำนวนมากในแต่ละปี